

## SOẠN BÀI THUẬT NGỮ

Soạn bài thuật ngữ của Đọc Tài Liệu giúp bạn ôn tập kiến thức và trả lời câu hỏi trang 87 đến trang 90 SGK Ngữ văn 9 tập 1

I. KIẾN THỨC CƠ BẢN

II. GỢI Ý TRẢ LỜI CÂU HỎI SGK

THUẬT NGỮ LÀ GÌ

ĐẶC HIỆM CỦA THUẬT NGỮ

GHI NHỚ

Tài liệu **hướng dẫn soạn bài thuật ngữ** của Đọc Tài Liệu sẽ giúp bạn nắm vững kiến thức và trả lời tốt các câu hỏi trong sách giáo khoa qua 2 phần

- Kiến thức cơ bản
- Gợi ý trả lời câu hỏi sách giáo khoa (*Trang 87 đến 90*)

Soạn bài  
thuật ngữ



Mời các bạn cùng tham khảo....

### I. KIẾN THỨC CƠ BẢN

Thuật ngữ là lớp từ vựng đặc biệt của một ngôn ngữ. Lớp từ vựng này bao gồm các từ và ngữ cố định, gọi chung là từ ngữ, biểu thị các khái niệm khoa học và công nghệ. Về nguyên tắc, trong một lĩnh vực khoa học, công nghệ nhất định, biểu thị bằng một thuật ngữ. Đó là tính chính xác. Tính chính xác đòi hỏi hệ thống thuật ngữ không có hiện tượng đồng âm, đa nghĩa và đồng nghĩa.

Các khái niệm của một ngành chuyên môn có quan hệ mật thiết. Do vậy, các thuật ngữ cũng tạo thành một hệ thống chặt chẽ. Đó là tính hệ thống.

Thuật ngữ biểu thị các khái niệm chuyên môn là tài sản chung của nhân loại, thể hiện kết quả nhận thức về thế giới của nhiều dân tộc khác nhau. Vì vậy, nghĩa của thuật ngữ có tính quốc tế. Tính quốc tế của thuật ngữ còn được thể hiện qua hình thức, đặc biệt là hình thức ngữ âm, chẳng hạn ô-xi (ôxi; tiếng Anh: Oxygen), ba-dơ (bazơ; tiếng Anh: base). Trong tiếng Việt, phần lớn các thuật ngữ có nguồn gốc từ tiếng Hán hoặc từ các ngôn ngữ châu Âu.

## II. GỢI Ý TRẢ LỜI CÂU HỎI SGK

Hướng dẫn trả lời các câu hỏi trên trang 87 đến trang 90 sách giáo khoa ngữ văn 9 tập 1.

### THUẬT NGỮ LÀ GÌ

#### 1 - Trang 87 SGK

So sánh hai cách giải thích về nghĩa của từ “nước” và từ "muối"

##### Trả lời

So sánh hai cách giải thích từ nước và từ muối.

- Cách 1: Nêu những dấu hiệu bên ngoài, có thể quan sát được trực tiếp bằng giác quan. Cách giải thích này người thiếu kiến thức về hóa học cũng có thể hiểu được. Các từ muối và nước ở đây là từ thông thường.

- Cách 2: Nêu những tính chất, đặc trưng bên trong của đối tượng được giải thích. Những tính chất này là kết quả nghiên cứu khoa học. Cách giải thích này phải có những kiến thức hóa học thì mới hiểu được. Các từ muối, nước ở đây là thuật ngữ.

#### 2 - Trang 88 SGK

Đọc những định nghĩa và trả lời câu hỏi [...]

##### Trả lời

- Thạch nhũ. Thuật ngữ môn địa lí.
- Ba-dơ: Thuật ngữ môn Hóa học.

### ĐẶC HIỆM CỦA THUẬT NGỮ

#### 1 - Trang 88 SGK

Thử tìm xem những thuật ngữ dẫn trong mục I.2 còn có ý nghĩa nào khác không?

##### Trả lời

Các thuật ngữ ở mục 1.2 nói trên chỉ có một nghĩa

#### 2 - Trang 88 SGK

Cho biết trong hai ví dụ sau, ở ví dụ nào, từ muối có sắc thái biểu cảm [...]

##### Trả lời

Từ muối trang câu (a) là thuật ngữ, chỉ có một nghĩa. Từ muối thứ hai trong câu (b) là từ thông thường. Được dùng theo sắc thái biểu cảm.

Luyện tập

#### 1 - Trang 89 SGK

Điền các thuật ngữ khoa học vào các câu còn trống. [...]

##### Trả lời

Vận dụng kiến thức đã học ở các môn Ngữ văn, Lịch sử, Địa lí, Toán học, Vật lí, Hoá học, Sinh học để điền thuật ngữ thích hợp vào chỗ trống và cho biết mỗi thuật ngữ được điền vào thuộc lĩnh vực khoa học nào.

- Lực là tác dụng đẩy, kéo của vật này lên vật khác. (Vật lí)

- Xâm thực là làm hủy hoại dần dần lớp đất đá phủ trên mặt đất do các tác nhân: gió, sóng biển, băng tan, nước chảy,... (Địa lí)
- Hiện tượng hoá học là hiện tượng trong đó có sinh ra chất mới. (Hoá học).
- Trường từ vựng là tập hợp tất cả các từ có ít nhất một nét chung về nghĩa (Ngữ văn)
- Di chỉ là nơi có dấu vết cư trú và sinh sống của người xưa. (Lịch sử).
- Thu phấn là hiện tượng hạt phấn tiếp xúc với đầu nhụy. (Sinh học)
- Lưu lượng là lượng nước chảy qua mặt cắt ngang lòng sông ở một điểm nào đó, trong một giây đồng hồ. Đơn vị đo: m/s (Địa lí)
- Trọng lực là lực hút của Trái Đất. (Vật lí).
- Khí áp là sức ép của khí quyển lên bề mặt Trái Đất. (Địa lý)
- Đơn chất là những chất do một nguyên tố hoá học cấu tạo nên. (Hoá học)
- Thị tộc phụ hệ là thị tộc theo dòng họ người cha, trong đó nam có quyền hơn nữ. (Lịch sử)
- Đường trung trực là đường thẳng vuông góc với một đoạn thẳng tại điểm giữa của đoạn ấy. (Toán học).

## 2 - Trang 90 SGK

[...] Trong đoạn trích này, điểm tựa có được dùng như một thuật ngữ vật lí hay không? Ở đây có ý nghĩa gì?

### Trả lời

Điểm tựa là một thuật ngữ vật lí, có nghĩa là điểm cố định của một đòn bẩy, thông qua đó lực tác động được truyền tới lực cản. Nhưng trong đoạn trích này nó không được dùng như một thuật ngữ. Ở đây, điểm tựa chỉ nơi làm chỗ dựa chính (ví như điểm tựa của đòn bẩy).

## 3 - Trang 90 SGK

[...] Cho biết hai câu sau đây, trường hợp nào hỗn hợp được dùng như một thuật ngữ, trường hợp nào hỗn hợp được dùng như một từ ngữ thông thường. [...]

### Trả lời

Trong trường hợp (a - *Nước tự nhiên ở sông, hồ, ao, biển... Là một hỗn hợp*), từ hỗn hợp dùng như một thuật ngữ, còn trong trường hợp (b - *Đó là một chương trình biểu diễn hỗn hợp nhiều tiết mục.*), từ hỗn hợp được dùng như một từ thông thường.

## 4 - Trang 90 SGK

[...] Căn cứ vào cách xác định của sinh học, hãy định nghĩa thuật ngữ cá. Có gì khác nhau giữa nghĩa của thuật ngữ này với nghĩa của từ cá theo cách hiểu thông thường của người Việt.

### Trả lời

Định nghĩa từ cá của sinh học: động vật có xương sống, ở dưới nước, bơi bằng vây, thở bằng mang. Theo cách hiểu thông thường của người Việt (thể hiện qua cách gọi cá voi, cá heo), cá không nhất thiết phải thở bằng mang.

## 5 - Trang 90 SGK

[...] Hiện tượng đồng âm này có vi phạm nguyên tắc một thuật ngữ - một khái niệm đã nêu ở phần Ghi nhớ không? Vì sao?

**Trả lời**

Hiện tượng đồng âm giữa thuật ngữ *thì trường* của kinh tế học và thuật ngữ *thì trường* của quang học không vi phạm nguyên tắc một thuật ngữ - một khái niệm, vì hai thuật ngữ này được dùng trong hai lĩnh vực khoa học riêng biệt, chứ không phải trong cùng một lĩnh vực.

**GHI NHỚ****Thuật ngữ là gì?**

*Thuật ngữ là những từ ngữ biểu thị khái niệm khoa học, công nghệ*, thường được dùng trong các văn bản khoa học, công nghệ

**Đặc điểm và nguyên tắc của thuật ngữ**

- Về nguyên tắc, trong một lĩnh vực khoa học, công nghệ nhất định, mỗi thuật ngữ chỉ biểu thị một khái niệm, và ngược lại, mỗi khái niệm chỉ được biểu thị bằng một thuật ngữ
- Thuật ngữ không có tính biểu cảm.

**Thuật ngữ là gì?**

*Thuật ngữ là những từ ngữ biểu thị khái niệm khoa học, công nghệ, thường được dùng trong các văn bản khoa học, công nghệ*

**Đặc điểm và nguyên tắc của thuật ngữ**

- Về nguyên tắc, trong một lĩnh vực khoa học, công nghệ nhất định, mỗi thuật ngữ chỉ biểu thị một khái niệm, và ngược lại, mỗi khái niệm chỉ được biểu thị bằng một thuật ngữ

- Thuật ngữ không có tính biểu cảm.

// Mong rằng nội dung của bài **hướng dẫn soạn văn 9 bài thuật ngữ** này sẽ giúp các bạn ôn tập và nắm vững các kiến thức quan trọng của bài học và các tài liệu [soạn văn 9](#) của Đọc Tài Liệu sẽ là người bạn đồng hành giúp các em học sinh học tốt môn Ngữ Văn.